

negrer — är av Gud ämnade att behärska världen; de bör undvika all sammanblandning med de vita och har alltså eftersträvat total segregation. Religiöst säger sig "Black Muslim" anknäta till muhammedanismen, men har inte erkänts av muhammedanska riktningar utanför Amerika. Jesus och främst Muhammed — båda naturligtvis svarta — är rörelsens profeter. En politisk fordran som ibland uppställs är att några delstater skall överlämnas till de svarta. — Rörelsen har sitt huvudsakliga klientel bland intellektuellt och socialt lågstående negergrupper i Norden. Den säges ha samlat omkring 60 000 anhängare; under de senaste åren har den inte gått framåt, och så gott som alla negrer jag talar med anser att den saknar betydelse.

Efter läsning av böcker och artiklar och samtal med personer från representativa föreningar — erfarna advokater och tjänstemän i NAACP lika väl som unga "freedom-riders" från nya organisationer — kommer jag till uppfattningen att talet om en förändring av stämningen har fog för sig. Nästan alla framhäver att negrerna är mera allmänt intresserade av likställighet än för några år sedan och att missnöjet och otål-

heten växt inför den vita reaktionen i Södern, de långa dröjsmålen, de otaliga processerna, försöken att sabotera domstolsutslagen. De nya eller i varje fall med ny kraft använda "direkta" metoderna, bojkotter, "sit-ins", "freedom-rides", är uttryck för mångas känsla att man måste handla och inte bara processa för att få snabba framgångar. Under det senaste året har framför allt propaganda för registrering av röstberättigade drivits av de skilda organisationerna.

Men jag blir lika övertygad om att den fredliga och legala linjen är helt dominerande. Alla tar avstånd från våldsaktioner (även "Black Muslim"). Alla avvisar tanken på anknytning till kommunistiska riktningar i USA eller andra länder. Alla (även Lomax) tror på möjligheten att genom de medel som hittills använts vinna full likställighet.

Det har sagts att ingen folkgrupp så helhjärtat upptagit vad som brukar kallas amerikanska eller anglosaxiska ideal — demokrati, medborgerlig frihet, vördnad för lagen — som negrerna. "Vi negrer har alla speciellt amerikanska åsikter och värderingar", säger en framstående intellektuell till mig, "från Gud och 1787 års författning till fri företagsamhet och ostentativ konsumtion". Negrerna brukar de amerikanska parollerna i sin kamp, de kräver helt enkelt hederlighet och konsekvens av den vita majoriteten. De vill bli amerikaner som andra. NAACP, som är och förblir den främsta kamporganisationen, kallar sig i sin programskrift en

amerikansk organisation, och dess sång slutar med orden "Americans together, Let's march!"

HERBERT TINGSTEN

darskap är mer än vanligt osäkert. I en rad frågor, inte blott sådana som gäller rasernas inbördes ställning, går de konservativa demokraterna från Södern samman med republikanerna, eller med en majoritet av republikanerna. Denna konservativa allians utanför partilinjerna gör ett energiskt fullföljande av likställighetsprogrammet omöjligt.

Denna allmänna svårighet accentueras av två omständigheter. Senioritetsprincipen är fortfarande nästan obruten i fråga om val av utskottsledamöter och besättande av de utomordentligt viktiga ordförandeplatserna i utskotten. Därför sitter klara motståndare till presidentens politik, såsom senator Eastland från Mississippi och senator Talmadge från Georgia, som ledare av viktiga kongressutskott; under Mississippikrisen sökte Eastland, ordförande i lagutskottet, genom åtgärder och uttalanden motarbeta presidenten. Härtill kommer att den obegränsade debattfriheten i senaten är ett värn för det vita vildet i Södern; gång efter annan har en grupp sydstatsenatorer genom obstruktion inlagt ett reellt veto mot liberala förslag från regeringens sida.

Det politiska systemet binder samman den radikala presidenten och de konservativa sydstatsmännen. Presidenten behöver de demokratiska "maskinerna" i Södern med tanke inte minst på sitt eget omval. Även sydstatsrepresentanter, som avskyr presidentens politik, måste stanna inom det demokratiska partiet. Ty därigenom bevarar de både den rätt att medverka till utnämning av unionsämbetsmän som ännu är en partisak och sin möjlighet att avancera inom kongressbyråkratin. Detta är kanske den huvudsakliga förklaringen till det för oss underliga och stötande — att en liberal president och en extremt konservativ grupp av folkrepresentanter tillhör samma parti och vid valen samverkar i stället för att strida.

HERBERT TINGSTEN

RASFRÅGAN OCH POLITIKEN

AMERIKANSK partipolitik, sedd från rasfrågans centrala synpunkt, har på ett århundrade genomgått fyra skilda skeden; varken politiken eller rasfrågan kan begripas utan en bild av denna märkliga utveckling. Först den korta tid då republikanerna, Nordens och frihetens parti, efter segern i inbördeskriget behärskade Södern i allians med de röstberättigade negrerna och i strid mot den vita majoriteten. Detta skede avslutas med presidentvalet 1877, och i samband med detta träffades hemliga, eller till och med halvt omedvetna, kompromisser. Republikanerna avstod från försöket att bevara Södern under sitt eget och unionens väld; de förblev visserligen principiellt de förtryckta negrernas beskyddare, men de gjorde litet eller intet för att i praktiken hjälpa sina skyddslingar, och de fåtaliga negerrösterna i norr kunde inte egga dem till större ansträngningar. Demokraterna tog

över styret i Södern, blev i detta område inte bara det härskande, utan det totalt dominerande partiet; de avskaffade genom författningsbestämmelser, som stred mot den unionella grundlagen, negrernas rösträtt och genomförde en allt mera fullständig segregation mellan raserna. Från sitt fäste i Södern vägdade det demokratiska partiet till de eftersatta och missnöjda folkgrupperna i norr — emigrantarbetare i nordöst, till stor del katoliker, under kriserna skuldatta farmare i nordväst — och lyckades några gånger i ekonomiskt svåra lägen på detta sätt vinna presidenturen. Denna präkär balans präglade läget i mer än ett halvsekel. En verkligt ingående och belysande framställning av de olika folkgruppernas politiska hållning under denna tid finns inte, och det är på grund av bristen på statistiskt material kanske omöjligt att forma den.

Med Franklin Roosevelts seger 1932 blev situationen klart förändrad. Demokraternas strävan att fånga missnöjet i norr blev så framgångsrik, och detta missnöje var så stort, att partiet blev oberoende av Södern; detta område, med bortåt en fjärdedel av befolkningen, sjönk partipolitiskt från centrum till satellit. Till omkastningen bidrog att negerröster-

Herbert Tingsten fortsätter bär sin artikelserie om rasproblemen i USA med en tillbakablick på de politiska partiernas inställning till negrerna och en redogörelse för den aktuella politiska situationen i rasfrågan. Bilden: President Kennedy med några av ledarna för NAACP.

na i norr blivit så talrika och var så väl strategiskt placerade i de osäkra staternas storstäder, att de i vissa situationer syntes viktigare än de vita rösterna i Södern. Roosevelt och Truman vann vid val efter val alldeles oberoende av hur de vita i Södern röstade; i regel röstade de fortfarande av tradition demokratiskt, men ansatserna till ett reellt tvåpartisystem i Södern blev allt starkare på grund av de konservativa sydstatsdemokraternas ovilja mot den relativt radikala regimen i Washington. En tendens framträdde inom båda de stora partierna att tävla om negerrösterna i norr, men det var snarast demokraterna som företrädde kravet på likställighet och desegregation. Rollen hade kastats om — det dröjde innan detta blev uppenbart för partibyråkraterna och samhällsforskarna.

Under de senaste tio åren har en ny förändring kunnat skönjas. Tre faktorer är av huvudsaklig betydelse. Negrernas utflyttning till norr har gjort deras röster i en rad omstridda stater och städer ännu viktigare än för låt oss säga 20 år sedan. I samma riktning verkar förhållandet att allt flera negrer fått rösträtt i Södern och att därför den förut stumma negergruppen i de gamla slavstaterna

blivit artikulerad och partipolitiskt lockande. Å andra sidan har den vita sydstatsmajoriteten allmer förlorat sin traditionella bundenhet till det demokratiska partiet och förvandlats till en marginalgrupp, som det lönar sig att uppvakta. Partiernas totala jämbördighet vid 1960 års presidentval beror delvis på denna nya situation och bidrar tillika att göra dem medveten och betydelsefull. Vi är just nu inne i detta fjärde, labila utvecklingskede, och ingen kan med någon säkerhet bedöma hur de väldiga koalitioner som bildar de amerikanska partierna på lång sikt skall reagera inför idéerna och möjligheterna till röstfiske i nya vatten.

Partiernas ställningstaganden och röstsiffrorna vid de senaste valen konkretiserar det berörda dilemma. En orolig tävlan om negerrösterna — under ögonkurtis med den vita Södern — observerades i kampanjerna mellan Eisenhower och Stevenson 1952 och 1956. Vid 1952 års val anses Eisenhower endast ha fått 20 procent av negrernas röster, en följd av att negrerna under Roosevelt och Truman vant sig vid att rösta demokratiskt, men 1956 steg siffran till 40 procent, sannolikt på grund av presidentens i rasfrågan tydliga

liberalism. 1960 års val markerar särskilt tydligt partiernas svårigheter. Kennedy vägdade främst till vänsterdemokraterna, och hans liberala hållning i rasfrågan var odiskutabel, men Lyndon Johnson från Texas blev utan tvekel vicepresidentkandidat i hopp om att han, trots sin moderation och sin lojalitet mot partiledaren, skulle locka vita i Södern. Att partiet skulle verka för större likställighet var givet och markerades av löften bland annat om ny rättighetslagstiftning och unionellt inskridande mot segregation i fråga om bostäder. Det republikanska partiet syntes mera osäkert, men en av New York-guvernören Nelson Rockefeller ledd klart liberala flygel och en konservativ riktning, företrädd särskilt av senator Barry Goldwater från Arizona. Programmet blev, efter bestämda framstötter från Rockefeller, nästan lika liberala som demokraternas, men Nixons valpropaganda var — såsom Theodore White i sin utmärkte bok om presidentvalet utförligt visar — ofta oklar; han syntes tveksam om huruvida han skulle söka fånga negerrösterna i norr eller de vitas röster i söder. Resultatet blev att 70—75 procent av negerrösterna gick till Kennedy, vilket möjligen gav honom hans ytterligt knappa majoritet; i en rad stater, såsom Illinois, Michigan och New Jersey, kan det antas att negerrösterna blev avgörande. I Södern var de stora partierna ungefär jämställda. Inom det område som tillhörde de konfedererade staterna för hundra år sedan fick Kennedy 5,2 och Nixon 4,7 miljoner röster. Några procent sydstatsvita röstade i protest mot Kennedy på en extrem företrädare för "det vita väldet"; negrerna i Södern röstade

antagligen kompakt för Kennedy.

Någon väsentlig förändring tycks inte föreligga vid 1962 års kongressval. Man torde allmänt utgå från att demokraterna fått flertalet negerröster; Kennedy har vunnit i popularitet bland negrerna genom bland annat sitt inskridande i Mississippi och sina många utnämningar av negrer till unionsämbeten, även om han ännu inte uppfyllt sina vallöften 1960 i viktiga punkter. En del tecken tyder på att Kennedy söker bygga upp ett sydstatsparti av moderata och liberala vita med negerna som stöd. Det finns också tecken på att republikanerna ökar sina ansträngningar för att "överta" konservatismen i Södern. Partiets allmänna kritik av statsgripanden och vad man kallar socialism förenas lätt med framhävande av delstaternas rättigheter gentemot unionen — på denna linje skymtar en omkastning, som skulle göra det republikanska partiet, unionsmaktens värjare för hundra år sedan, till delstaternas parti, medan demokraterna, som en gång hävdade staternas rätt att utträda ur unionen, såsom bärare av radikala reformkrav kräver utvidgning av unionens befogenheter.

Generellt sett har den partipolitiska utvecklingen uppenbart anknyt till och varit av värde för negrernas strävanden till likställighet. Inte ens de mest konservativa — republikaner eller demokrater — vågar öppet motsätta sig att negrerna i söder får rösta, och därmed följer att de får större inflytande och kan bli tungan på vågen i allt flera sydstat. De konservativa inom partiledningarna verkar, även då det gäller andra former av desegregation, snarast för att uppskjuta det oundvikliga, inte för att vrida klockan tillbaka.

Med de förändringar jag berört sammanhänger andra besvärliga problem för båda de stora partierna, särskilt demokraterna. Att Kennedys majoritet i Södern är knapp innebär inte att det demokratiska partiets representation i kongressen avsevärt försvagats; på grund av majoritetsvalsprincipen och därför att de lokala kandidaterna bättre än presidenten företräder Söderns opinion är det stora flertalet senatorer och kongressmän från detta område konservativa demokrater. En amerikansk president kan aldrig räkna på en följsam kongress — inte ens då hans eget parti har majoritet i båda husen — men Kennedys le-